PO STOPÁCH KAMENÍKŮ

LADŮV KRAJ

7 – Na Skalce

Kámen a zajímavosti krajiny

Nyní stojíte blízko nejvyššího bodu Srbina, odkud se rozprostírá krásný pohled do okolní krajiny. Po cestě dolů před sebou vidíte údolí Jevanského potoka, ke kterému se svažuje celý Srbin a nad kterým se na protilehlé straně nacházejí Buda (1) se svou křížovatkou prastarých obchodních cest (údajně ještě z keltské doby). Za Budy leží Mukařov s dominantní jehlanovitou věží kostela Nanebevzetí Panny Marie (2). Od kostela nalevo se táhne až k Říčanům Janovický les (3) se soustavou rybníků, které napájí potok Výmola pramenící pod hrází mukařovského rybníku. V tomto lese se při hlavní silnici na Vojkově (naproti dnešní pile) nachází jeden z pamětních kamenů, jimž je věnováno zastavení č. 13. Další výhled je bohužel stíněn lesy, za kterými se nalézá Žernovská Horka se svým kamenolomem (4), kousek dále napravo potom Louňovice s lomem Kaménka (5) ležícím dnes ve Voděradských bučinách. Při pohledu po cestě zpět můžete vidět téměř celé Svojetice (6) a za nimi, za lesem ukrytý, leží Struhařov (7). Po vaší pravici uvidíte zarostlou část návrší, které se táhne dál dozadu, až k silnici na Svojetice, kde leží původní srbinské lomy (8).

Okolní lomy v roce 1964

Složení žuly

Na onom zarostlém vršku zde se nachází další lom – Kalašův – nazývaný též Skalka. Jezírko, které je dnes na jeho místě je hluboké až 12 m.

Na této makrofotografii žuly vidíte zvýrazněné základní minerály, z nichž se žula skládá. Skvělý střípek zm má křemen, tmavá zrnka jsou žíly jakéhosi bez vidíte, že jsou lístkového charakteru a zbývající světlá zrna patří živcům. Živce jsou dvojí, bílé bez leesku, občas s nádechem doružova, a drobnokovité s perleťovým leskem.

Do hloubky kolem 3 metrů je žula silně zvětralá a rozpadlá na hrubý písek až štěrk. Hlavními složkami štěrku jsou živce a křemen. Vzhledem k tomu, že zvětrávání je převážně fyzikální, nedošlo ještě k přeměně živců na kaolin. Pokud budete mít štěstí, můžete nalézt na poli či cestě vyvětralé krystaly živců (ortoklasu). A pokud by to bylo štěstí ještě větší, tak je možné najít i zvláštní srostlé, zdvojené krystaly. Tyto krystaly byly poprvé popsány v Lokti u Karlových Varů a od té doby se označují jako „karlovarská dvojčata".

Žula (granit) je hornina tvořená 3 základními minerály – křemenem, živcem a slídou, které v základní hmotě zdejších žul tvoří zrna o průměrné velikosti 2–3 mm. V některých typech říčanské žuly jsou vyrostlice živců o velikosti až 6 cm. Průměrné složení je křemen (22 %), vápenatý živec plagioklas (34 %), draselné živce mikroklin a ortoklas (oba 28 %) a biotit (14 %). Do 2 % může být přítomen muskovit. Z akcesorických (obsahově malých) minerálů jsou zastoupeny apatit, titanit, zirkon, ilmenit, turmalín a fluorit. Akcesorické minerály jsou rozptýleny v základní hmotě v malých zrnech, ale v některých případech (vznik pegmatitů) je umožněna koncentrace těchto minerálů a pomalá krystalizace dovolí vznik velkých vyrostlic.

V základní hmotě žul se objevují tzv. mafické (tmavé) enklávy, které jsou pro říčanskou žulu poměrně charakteristické. Jsou náhodně rozmístěny v neporfyrickém typu horniny a mají zaoblený tvar o velikosti do 20 cm, ale mohou tvořit i větší bloky nebo šmouhy. Barva těchto enklám je tmavě šedá až černá a jejich základní hmota je vždy jemně zrnitá. Většina enklám má složení biotit (± 39 %), křemen (± 19 %), plagioklas (± 36 %) a apatit (± 3 %). Někdy se objevuje v podřadném množství draselný živec.

Chůze a jízda po lesních cestách je na vlastní nebezpečí uživatele komunikací, povinnost zhodnotit objektivní riziko (stav a povaha vozovky) je povinností uživatele lesních cest. • V části trasy vedené po lesních cestách není udržována celoroční sjízdnost a schůdnost. • V části trasy vedené po lesních cestách může být místní úprava dočasně zakázán vstup; chůze a jízda je v tom případě zakázána.

- zákaz ohně
- zákaz znečišťování
- zákaz táboření
- zákaz vstupu mimo trasu
- zákaz jízdy do porostu
- zákaz rušení zvěře
- zákaz sběru rostlin

Na fotografii jsou patrné tmavé enklávy (pecky) tvořené jemnozrnnou žulou s výskytem tmavě šedý biotitu, nebo nahloučením biotitu.

Na této fotografii je porfyrický typ žuly, kdy velkými živce vyrůstají dobře omezené krystaly (porfyroblasty).

Takovéto úlomky krystalů živců jsou zde na polích a polních cestách zcela běžné. Na okrajích jsou patrné rovnoběžné plochy, podle nichž je možné krystal zcela jistě identifikovat.

Partneři projektu

Obec Louňovice · Obec Mukařov · Obec Struhařov · Obec Svojetice · Mukařov-sko – Mukařov-sko, občanské sdružení pro Mukařov, Srbín a Žernovku

Tento projekt s názvem „Po stopách kameníků" je spolufinancován Evropskou unií z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova v rámci osy IV. LEADER Programu rozvoje venkova ČR

MAS Říčansko · PROGRAM ROZVOJE VENKOVA

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí